

– *Снег. Смех. Счастье* (СБ, № 246 от 19.12.2015).

Однако в большинстве заголовков духовная ценность *счастье* представлена лексемами, функционирующими в качестве второстепенного члена предложения (53%), что, на наш взгляд, говорит о конкретизации данного понятия:

- *Десять дней счастья* (СБ, № 249 от 24.12.2015);
- *Впереди планеты. Илзе Лиена — о счастье, таланте и... боли* (АиФ, № 42 от 13.10.2015);
- *Рождественский гид по счастью для сомневающийся* (СБ, № 249 от 24.12.2015);
- *Рецепт счастья* (НГ, № 116 от 26.06.2015);
- *ЭКО. Счастья привалило* (Р, № 95 от 26.05.2015);
- *Возраст счастья не помеха* (Р, № 95 от 26.05.2015).

В толковом словаре В. И. Даля «СЧАСТЬЕ (со-частье, доля, пай) ср. рок, судьба, часть и участь, доля; случайность, желанная неожиданность, талант, удача, успех, спорина в деле, не по расчету, счастье, счастки; благоденствие, благополучие, земное блаженство, желанная насыщенная жизнь, без горя, смут, тревоги; покой и довольство; вообще, все желанное, все то, что покоит и доводит человека, по убеждениям, вкусам и привычкам его» [3]. В качестве одного из значений понятия *счастье* В. И. Даль приводит лексему «благополучие». Этимологически эта лексема является словообразовательной калькой из греческого языка, представляющей собой сложение прилагательного *благая* 'хорошая' и несохранившегося существительного *полука* 'случай, судьба'. Слово *благо* известно с древнерусской эпохи в значении 'добро, польза'. Таким образом, можно говорить о семантической близости понятий *счастье* и *добро*.

Заключение. *Счастье* представляет собой сложное понятие. Содержание *счастья* определяется тем, в чем люди видят смысл своего существования, свое предназначение. Счастливый человек чувствует в себе активность и наличие сил для продуктивной деятельности, поэтому можно утверждать, что *счастье* действительно является той движущей силой, которая толкает человека на смелые поступки, на выполнение различных видов деятельности, в том числе и созидательной творческой деятельности. *Счастье* порождает чувство свободы, легкости, воодушевления. Естественно, что каждый человек стремится быть счастливым. Всё это обуславливает присутствие ценности *счастье* в ряду приоритетных ценностей, выявленных нами в ходе анализа фактического материала.

Список цитируемых источников

1. *Аристотель. Сочинения* : в 4 т. / Аристотель. — М. : Мысль, 1983. — Т. 4. — 644 с.
2. *Ожегов, С. И. Счастье* / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова // Толковый словарь русского языка [Электронный ресурс]. — 1992. — Режим доступа: http://lib.ru/DIC/OZHEGOW/ozhegow_s_q.txt. — Дата доступа: 03.05.2016.
3. *Даль, В. И. // Толковый словарь живого великорусского языка* / В. И. Даль. — М. : Директ-Медиа, 2014. — 7602 с.

УДК 82-1 Багдановіч

Г. В. Мінько

Установа адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт», Баранавічы

УСХОДНІЯ МАТЫВЫ Ў ПАЭЗІІ МАКСІМА БАГДАНОВІЧА

Уводзіны. Літаратура кітайскага народа — адна з самых старажытных у свеце. У глыбокай старажытнасці ў Кітаі існавала развітая сістэма міфалогіі. Першым мастацкім помнікам лічыцца «Кніга песень». Перыяд старажытнасці адзначаны паскораным развіццём класаў, прыманнем рабскай працы і падпарадкаваннем сялянскай абшчыны арыстакратыі. Літаратура адлюстроўвае цяжкую працу земляробаў, лесарубаў, паляўнічых, іх незадаволенасць чыноўнікамі пабораў і ваеннымі паходамі.

Моцны ўплыў на развіццё кітайскай літаратуры на працягу тысячагоддзяў аказвала ідэалогія канфуцыянства і даасізму. Канфуцыянства — вучэнне маральна-этычным нормам, якое грунтуецца на аўтарытэце старэйшых. Ідэі канфуцыянства выкарыстоўваліся тымі пісьменнікамі, якія абаранялі інтарэсы правячых класаў у перыяды ўзмацнення дзяржаўнай улады. Даасізм рабіў акцэнт на «законах натуральнасці». Моцны ўплыў рэлігійна-містычнай разнавіднасці даасізму выявіўся ў такіх блізкіх да фальклору жанрах літаратуры, як сказ і драма.

Самай яркай старонкай паэтычнай спадчыны ханскай эпохі з'яўляюцца народныя песні, якія атрымалі назву «Юэфу». У іх адлюстраваны ўяўленні народа аб працы і штодзённых клопатах, імкненне вырвацца з-пад прыгнёту. У песнях вядзецца апавед аб бясконцых ваенных паходах і «бядзянні» па чужых краях, аб долі пакінутай жанчыны, апяваецца любоў і сямейнае шчасце.

Асноўная частка. Старажытная беларуская літаратура мае тая ж матывы, што і кітайская літаратура. Старажытная беларуская літаратура, фальклор падрыхтавалі трывалую нацыянальную глебу для новай беларускай літаратуры. У гэтым назіраецца асабліва цесная сувязь з літаратурай Кітая: і беларуская, і кітайская літаратура грунтуюцца на фальклорных матывах.

Літаратурнае ўзаемадзеянне выяўляецца ў працэсе аналізу вобраза Месяца, які мае фальклорныя вытокі і часта сустракаецца ў кітайскай і беларускай літаратурах. У кітайскай паэзіі пачуцці лірычнага героя часта перадаюцца месячнай ноччу. Кітайскія паэтычны мелас напоўнены прыёмам і прыхаваных асацыяцый і ўнутраным паралелізмам, а гэта заўсёды лічылася вышэйшым узроўнем паэтычнасці.

Кітайскія творцы любяць апісваць, як зіхаціць раса, як пераліваецца снег пад месячным святлом, якія дзіўныя цені адкідае поўня, як блішчыць ноччу, быццам шоўк, возера, як поўня ўпрыгожыла неба намалёванай ёю ракой. У кітайскай пейзажнай паэзіі пануе галоўнае — пачуццё-замілаванне, захапленне прыродай. Лі Бо піша такія радкі:

У скалы Ньюджу я оставил челн,
Ночь блистает во всей красе.
И люблюсь я лунным сиянием волн,
Только нет генерала Се.

Кітайцы захапляюцца порамі года, даючы кожнай з іх вобразную характарыстыку. Восень паўстае ў творах як святло месяца. У вершы Лі Бо «Увосень узыходжу на паўночную вежу Се Цяо ў горадзе Сюанчэн» восеньскі пейзаж мае адзнакі медытацыйнасці: «Ці згадае хто-небудзь узшышоўшы на паўночную вежу / Пра гаспадара Се Цяо... / Ці можа толькі вецер?!» На Усходзе жыве адчуванне далучанасці да духоўнага пачатку, які «разліты» ў прыродзе, кітайцы заўсёды імкнуцца да Вечнага [1, с. 96].

Творы беларускай літаратуры таксама прасякнуты адчуваннем таямнічасці, загадкавасці свету. Паэты імкнуцца да метафарычнасці і ўвасабляюць гэта ў сваёй творчасці. Вялікі ўплыў на творчасць паэтаў аказаў беларускі фальклор. Творчасць класікаў пачатку ХХ стагоддзя ўражвае значным узбагачэннем вобразнасці, глыбокай філасофскай напоўненасцю традыцыйных матываў. Класікі беларускай літаратуры гарманічна спалучаюць нябеснае і зямное, малююць нацыянальны ландшафт, ствараюць абагульнены вобраз беларускай прыроды.

У беларускай паэзіі нашаніўскага перыяду прысутнічае шмат міфалагічных вобразаў. Адным з іх з'яўляецца Месяц, якому ў беларускіх вераваннях надаецца шмат магічных уласцівасцей. Лічыцца, што асаблівымі магчымасцямі валодае месячнае святло. Пры святле Месяца гушкаюцца на дрэвах, плешчуцца на паверхні вады або бегаюць па палях, заманьваючы пракожых, русалкі. Беларусы асабліва асцерагаліся таго, каб святло Месяца падала на калыску з немаўлём. Уздзеяннем месячнага святла тлумачылася і такая хвароба, як лунатызм, або самнамбулізм, — хаджэнне ў сне. Каб пазбегнуць лунатызму ў дзіцяці, жанчына яшчэ ў час цяжарнасці павінна была асцерагацца ўначы месячнага святла [3, с. 303].

Творчасць класіка Максіма Багдановіча прываблівае сваёй «касмічнасцю». Ён увёў у беларускую літаратуру асобныя міфалагічныя матывы і персанажы, узбагаціў канкрэтна-гістарычныя вобразы ўніверсальным сэнсам. У многіх яго вершах прысутнічае Месяц. Ён надзвычай «актыўны» персанаж, але часцей за ўсё прысутнічае «ў звязцы» з Сонцам і зоркамі. Месяц і зоркі ў творчасці М. Багдановіча — вобразы, якія выяўляюць прыгажосць прыроды. У беларускага паэта «месяц белы заплакана свеціць», «месяц правёў праз раку светлы шлях», «месяц увесць чырвона-жоўты, быццам пугачова вока» [2, с. 114].

Вялікае значэнне Максім Багдановіч надаваў вытокаў нашай гісторыі, бо менавіта адтуль ідуць многія загадкі і таямніцы. Невыпадкова зборнік «Вянок» пачынаецца з пранікнення ў зачараванае царства, якое напоўнена вобразамі, што прыйшлі ад далёкіх продкаў. Верш «Самнамбул» уключаны ў раздзел «У зачараваным царстве». У эпіграфе да раздзела паэт гаворыць, што ў яго вершы ёсць настаўленне чытачу, схаванае «за дзіўнымі радкамі».

У вершы «Самнамбул» апавед вядзецца ад трэцяй асобы, і гэтым ён адрозніваецца ад папярэдніх твораў. Такую незвычайную асобу, магчыма, Максім Багдановіч убачыў у паэзіі Усходу. Яго герой — сузіральнік, якога прываблівае месяц, што асвятляе «змрочную, заснуўшую зямлю». Вобраз «змрочнай, заснуўшай зямлі» сімвалізуе штотдзённае жыццё, беднае на фарбы, асацыяцыі, тоны, але даль, хоць яна і цёмная, заўсёды прыцягальная, бо выклікае цікавасць, веру, надзею і радасць. Цікавым з'яўляецца параўнанне «сэрца білася рыбкай у сеці», яно багата на асацыяцыі, звязаныя з уяўленнем пра шчасце. Бляск золата, срэбра выкліканы ясным святлом месяца. Герою верша «Самнамбул» здаецца, што вясна, якую ён «доўга-доўга чакаў і шукаў», блізка. Аўтар выкарыстоўвае прыём абрыву, бо рэальнасць пагражае смерцю, але гэта не смерць фізічная, а стан спакою, сну.

Верш «Самнамбул» напісаны пад уплывам кітайскай літаратуры, ёсць падставы меркаваць, што менавіта ад імя кітайскага паэта Лі Бо вядзецца апавед у дадзеным творы М. Багдановіча. Лі Бо — адзін з самых любімых паэтаў кітайскага народа. Ён з'яўляецца аўтарам каля тысячы вершаў. Геніяльны паэт быў захоплены імкненнем сцвердзіць культ слова, паказаў багацце народнага духу. Ён цягнуўся да мастацтва, але ненавідзеў жыццё, жадаў асабістай адзіноты і вызвалення ад зямной арбіты, якая перашкаджала яму стаць вечным сябрам поўні, бязмоўнай сяброўкі яго зямной адзіноты.

У многіх вершах Лі Бо узгадваецца Месяц, а некаторыя творы цалкам прысвечаны яму. Вядома, што паэт хварэў на лунатызм, і менавіта гэтая хвароба ў многім паўплывала на яго творчасць.

Заклучэнне. Месяц вабіў мастакоў слова сваёй таямнічасцю і загадкаваасцю, асабліва ярка гэта праявілася ў творчасці Максіма Багдановіча. Ён гарманічна спалучыў у сваіх творах міфалагічныя матывы і гістарычныя вобразы з аўтарскай індывідуальнасцю, усталяваўшы сувязь з кітайскай паэзіяй.

Спіс цытуемых крыніц

1. Шамякіна, Т. І. Міфалогія Беларусі / Т. І. Шамякіна. — Мінск : Маст. літ., 2000. — С. 95—99.
2. Шамякіна, Т. І. Міфалогія і беларуская літаратура / Т. І. Шамякіна. — Мінск : Маст. літ., 2008. — С. 102—114.
3. Міфалогія беларусаў : энцыкл. слоўн. / склад. І. Клімковіч, В. Аўтушка ; навук. рэд. Т. Валодзіна, С. Санько. — Мінск : Беларусь, 2011. — С. 299—303.

УДК 81'42:659

Г. И. Ногтева

Учреждение образования «Гомельский государственный университет имени Франциска Скорины», Гомель

ЯЗЫКОВЫЕ И ВНЕЯЗЫКОВЫЕ ОСОБЕННОСТИ СОВРЕМЕННОЙ НАРУЖНОЙ РЕКЛАМЫ

Введение. Современная реклама уже давно стала неотъемлемой частью человеческой жизни. Информацию о потребительских товарах и услугах можно встретить практически везде и в любое время суток. Объявления, расклеенные в лифте и в транспорте, привлекают внимание потенциальных покупателей товаров и услуг. Рекламные объявления можно увидеть на столбах вдоль дорог. В газетах, на специально отведённых страничках, печатают рекламные материалы. На радио фирменные слоганы вещает диктор, а во время показа телевизионных фильмов или передач на самом интересном месте начинается трансляция рекламных роликов.

Реклама сегодня зачастую воспринимается как искусство. Создаются специальные шоу-программы в целях показа рекламных роликов. Например, существует киношоу «Ночь пожирателей рекламы», которое реализуется в формате киносеанса, т. е. потенциальные зрители смотрят всю ночь на экране ролики, но не в качестве рекламы, а как кинопроизведение. Выходят книги, содержащие в себе советы и методы реализации рекламных текстов: как убедить общество, как оформить плакат или флаер, как правильно подать товар или услугу и т. д. Появляются инновационные способы составления и продвижения рекламы. Считается, что реклама в газетах, на радио и на телевидении перешла в категорию «устаревшего», а её место в современном мире прочно заняли интернет-технологии.

Основная часть. Наша статья посвящена особенностям составления наружной рекламы, на первый взгляд традиционного вида размещения информации. Современная наружная реклама представляет собой графическую, текстовую или другую информацию. Она размещается на особых временных или стационарных конструкциях, расположенных на открытой местности, на внешних поверхностях зданий, сооружений, на элементах уличного оборудования, над проезжей частью дорог, а также на автозаправочных станциях. Наружная реклама рассчитана преимущественно на визуальное восприятие и имеет различные форматы, наиболее распространённым из которых является билборд (англ. *billboard* афиша, реклама на доске). Билборд — это отдельно стоящие рекламные щиты, установленные, как правило, на самых оживлённых трассах, магистралях, закреплённые на опоре.

Существует два основных принципа создания данного типа рекламы: 1) «взгляд за одну секунду» (плакат должен бросаться в глаза и быстро «схватываться»); 2) реклама должна быть запоминающейся (нужно создать образ, который будет ассоциироваться с товаром или услугой).

Наружная реклама классифицируется по цели размещения:

1) коммерческая реклама направлена на удовлетворение экономических потребностей. Её тематика разнообразна: обувь, одежда, бытовые товары, электрические приборы, продукты, услуги туризма, врачебная деятельность и т. д. Целью этой рекламы является продвижение товаров и услуг для получения прибыли;

2) социальная реклама направлена на изменение ситуации в обществе. Главной задачей социальной рекламы является убеждение.

Можно выделить следующие особенности наружной рекламы:

1) использование крупных шрифтов, целью использования которых является возможность человека с дальнего расстояния либо с невысокой остротой зрения прочитать информацию;